

Ὅρθογραφία Ἰσου, Ὀλίγου, Ὁξείας ...

Γρηγόριος Θ. Στάθης*

gregorios.stathis@gmail.com

Ἡ προσεκτικὴ θεώρηση τῶν κανόνων ὀρθογραφίας στὶς παντοῖες θεωρητικὲς συγγραφές, βυζαντινὲς καὶ μεταβυζαντινὲς, ἐκδεδομένες καὶ ἀνέκδοτες,, πού ἀφοροῦν στὰ τρία βασικὰ σημάδια τῆς σημειογραφίας, δηλαδή τοῦ Ἰσου, τοῦ Ὀλίγου καὶ τῆς Ἀποστρόφου, καὶ παρεμφερῶς καὶ τῆς Ὁξείας καὶ τῆς Πεταστῆς, ὑπαγορεύει τὴν ὀρθὴν χρῆση τῆς Ὁξείας, ἄρα καὶ τὴν ἐπαναφορὰ τῆς στὴν σύγχρονη ἀναλυτικὴ σημειογραφία μας. Πρόκειται γιὰ τὴν ὀρθογραφία τῆς σημειογραφίας σὲ ὅσες περιπτώσεις ὑπαγορεύουν οἱ κανόνες τὴν χρῆση τῆς Ὁξείας ἀντὶ τοῦ Ὀλίγου νὰ φέρει τὰ ἀνιόντα πνεύματα Κέντημα καὶ Ὑψηλή, καὶ τὰ κατὰ περίπτωσιν κατιόντα πνεύματα Ἐλαφρὸν καὶ Χαμηλή, καὶ σώματα Ἀπόστροφο καὶ Συνδέσμους (δύο Ἀποστρόφους), καὶ ἀπαραιτήτως τοῦ Ἰσου.

* Ὁ Γρηγόριος Θ. Στάθης γεννήθηκε στο χωριὸ Πλατανιά - Γερακάρη Ἰωαννίνων τὴν 8η Νοεμβρίου 1939. Ἡ πανεπιστημιακὴ μόρφωσή του (Ἀθήνα - Ρώμη - Κοπεγχάγη - Οξφόρδη) εἶναι τριπλή: Θεολογία - Βυζαντινὴ Φιλολογία - Μουσικὴ καὶ Μουσικολογία. Εἶναι ομότιμος καθηγητὴς τῆς Βυζαντινῆς μουσικολογίας καὶ Ψαλτικῆς τέχνης στο τμήμα μουσικῶν Σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ Διευθυντὴς τοῦ Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι γνωστὸς ερευνητὴς καὶ συγγραφεὺς μουσικολόγος διεθνῶς. Το μεγάλο, ποικίλο καὶ σημαντικό συγγραφικὸ ἔργο του ἀριθμεῖ περισσότερους ἀπὸ πεντακόσιους τίτλους, διατριβές - μονογραφίες - ἀρθρα - μελετήματα - ἀλμπουμς ηχογραφήσεων, με κεντρικὸ ἀξονα τὸν μνημειώδη ἐπτάτομο κατάλογο «Τα Χειρόγραφα Βυζαντινῆς μουσικῆς - Ἅγιον Ὄρος», ποῦ βραβεύτηκε ἀπ' τὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν τὸ 1976. Ὡς πανεπιστημιακὸς διδάσκαλος εἶναι καὶ πνευματικὸς Ἰπατὴρ Διδασκτῶν, μίας ολκλήρης γενεάς πενήντα νέων ερευνητῶν-επιστημόνων, καὶ εἶναι, με τὴν παντοία καὶ πολὺπλευρὴ προσφορὰ του, ὁ οὐσιαστικὸς θεμελιωτὴς τῆς ἐπιστῆμης τῆς Βυζαντινῆς μουσικολογίας στὴν Ἑλλάδα καὶ ἀνανεωτὴς τῆς Ψαλτικῆς τέχνης, με διεθνή ἀκτινοβολία. Παράλληλα με τὸ ἐπιστημονικὸ καὶ διδακτικὸ ἔργο, καὶ ἀξεχώριστο στὴ βιοτὴ του, εἶναι τὸ μελοποιητικὸ καὶ καλλιτεχνικὸ ἔργο του. Ὁ Γρηγόριος Θ. Στάθης εἶναι μελοποιὸς με μεγάλο συνθετικὸ ἔργο καὶ ἐξηγητὴς τῆς προ τοῦ 1814 σημειογραφίας. Ὡς καλλιτέχνης εἶναι ἡμίσητος τῆς Ψαλτικῆς τέχνης, δηλαδή διδάσκαλος καὶ χορᾶρχης τοῦ περιφήμου Χοροῦ Ψαλτῶν «Οἱ Μαῖστορες τῆς Ψαλτικῆς τέχνης», ποῦ ἰδρυσε τὸ 1983. Καὶ πρῶτιστα εἶναι ποιητὴς, με τριάντα συλλογές καὶ μεγάλα πολὺστιχα ἔργα (ἐκδεδομένα: «Οἱ ἀλύτρωτοι», δράμα πεντάπραχτο σε 3.612 15συλλάβους (1965), ὁ «Ἐρωτικὸς Λόγος» (τρεις συλλογές, 2001), οἱ «Ἀγιορειτικὲς Ἐννεάδες» καὶ «οἱ Μπαλάντες τοῦ Φυλακισμένου» (2001), κ. ἀ.) Δίδαξε βυζαντινὴ σημειογραφία καὶ ἐλληνικὴ ψαλτικὴ γιὰ πρῶτη φορὰ στὴν Τιφλίδα τῆς Γεωργίας τὸν φεβρουάριο τοῦ 2001 καὶ 2002, καὶ ἓνα δεκάημερο ταχύρρυθμο σεμινάριο Ψαλτικῆς τέχνης γιὰ τοὺς ψάλτες τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας (Αύγουστος 1998). Με τὴν ἀποφασιστικὴ συμβολὴ του καὶ τὴν ηλεκτρονικὴ χάραξη τῶν σημαδίων (Stathis Series), βασισμένη στὴν διαχρονικὴ χειρόγραφη μορφή τους, ἐπιτεύχθηκε ἡ παγκόσμια κωδικοποίηση (4 ἰουλίου 1997) ἀπ' τὸν Διεθνή ὀργανισμό κωδικοποιήσεως (ISO), μέσω τοῦ ἐλληνικοῦ ὀργανισμοῦ τυποποιήσεως (ΕΛ.Ο.Τ.), ὅλων τῶν σημαδίων (246 συνολικά) τῆς Ψαλτικῆς τέχνης, ἀπ' τὴν πρωτοφανέρωσή τους τὸν 10ο αἰῶνα, ὡς ἀπότοκα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου, μέχρι σήμερα. Καθιέρωσε (2000) τὸν θεσμό τῆς ἀνά τριετία πραγματοποιήσεως στὴν Ἀθήνα Διεθνούς Συνεδρίου με θέμα «Θεωρία καὶ Πράξη τῆς Ψαλτικῆς τέχνης». Πραγματοποιήθηκαν τὸ Α' πανελλήνιο (2000) καὶ τὰ Β', Γ', Δ', Ε' διεθνή συνέδρια (2003, 2006, 2009, 2012), με ἐκδοσὴ τῶν Πρακτικῶν τους. Εἶναι μέλος καὶ εταῖρος ἐπιτροπῶν, εταιρειῶν, Συλλόγων καὶ ὀργανισμῶν· καὶ εἶναι ἰδρυτὴς τῆς ἀστικής μη-κερδοσκοπικῆς εταιρείας «Ἀνατολὴς τὸ Περιήχημα» (1998). Ἐχει τιμηθεῖ με ἔπαινο καὶ βραβεῖο τῆς

Εκκλησίας της Ελλάδος (1971), βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών (1976), χρυσό σταυρό του παρασήμε του Αποστόλου Παύλου της Εκκλησίας της Ελλάδος (2006), μετάλλια του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, του Αγίου Όρους, της ιεράς μονής Πάτμου, των Μετεώρων, κ. ά. Αναγορεύτηκε Έπίτιμος Διδάκτωρ (Doctor Honoris Causa) απ' τήν μουσική Ακαδημία "Gheorghe Dima" τής πόλεως Κλούζ-Ναπόκα τής ρουμανίας (31 Ιουλίου 2012). Ομιλεί και γράφει ιταλικά, αγγλικά, γαλλικά, και γνωρίζει γερμανικά και ισπανικά. Η αυτοβιογραφία του, ένα γλαφυρό κείμενο εβδομήντα σελίδων, στον τόμο "Τιμή προς τον διδάσκαλον – Έκφραση αγάπης στο πρόσωπο του καθηγητού Γρηγορίου Θ. Στάθη", Αθήνα 2001, με τον οποίο οι μαθητές του διδάκτορες και το Πανεπιστήμιο Αθηνών τον τίμησαν την 10η Δεκεμβρίου 2001, ξετυλίγει όλες τις πτυχές του και αποκαλύπτει πολλά άδηλα και κρύφια του, που δεν χωρούν εδώ.